

TIISTAI ON RETKIPÄIVÄ

TAVOITTEET

Tuokiossa tutustutaan sanoihin ja fraaseihin, jotka liittyvät lapsen arkeen ja viikkorytmiin liittyvän suomen kielen harjoitteluun Toisto-menetelmää soveltaen. Tuokiossa opitaan kertomaan muutamia asioita päiväkotiviikon tapahtumista ja kertomaan esimerkiksi sen, mitä lapsi tarvitsee päiväkotiin mukaan eri päivinä.

Opittuja sanoja ja fraaseja on mahdollista käyttää kommunikoinnin tukena esimerkiksi varhaiskasvatuksessa tai missä tahansa tilanteessa, jossa vanhempi tai muu henkilö sanoittaa lapsen viikkorytmiä.

OPISKELTAVA SANASTO JA RAKENTEET:

- **Tuokion rakenteen pohjana käytetty 07 Maanantaina sataa vettä Toisto-tuokion sisältöä.**
- Viikonpäivät *maanantai, tiistai, keskiviikko, torstai, perjantai, lauantai, sunnuntai* sekä substantiivit *jumppa, retki, satu, juhla, lelu*
- Substantiivien käyttäminen olla-verbin yhteydessä:
Maanantai on jumppapäivä
Tiistai on retkipäivä
Keskiviikko on satupäivä
Torstai on juhlapäivä
Perjantai on lelopäivä
Lauantai on vapaapäivä
Sunnuntai on vapaapäivä
- Lisäksi opitaan kysymään:
Mitä otamme mukaan päiväkotiin?
ja vastamaan:
Maanantaina / tiistaina / keskiviikkona jne. otamme mukaan vesipullon, t-paidan, shortsit, eväät, repun, kirjan, juhla-vaatteet, lahjan tai lelun.

MATERIAALI

Tuokion opetuskuvamateriaali koostuu Papunetin kuvapankin materiaalista, joten sen ohjaaminen edellyttää pientä etukäteissuunnittelua ja materiaalin tulostamista. Alle on lueteltu kuva kuvalta tämän tuokion mukaisten kuvien nimet, jotta tuokion vetäjien olisi mahdollisimman helppoa hakea kuvat Papunetin kuvapalvelusta. Sanastomonisteesta saa lisäksi vinkkiä kuvien valintaan.

TARVITSET:

- Lasta esittävän kuvan: lapsikeskeinen kuva (lapsi korostettu kuvassa aikuisiin nähden) ja yksittäistä lasta esittävä kuva
- Kuvia substantiiveista: viikonpäiviä esittävät kuvat, jumppa -kuva, retki -kuva, satujen lukemista esittävä kuva, juhla -kuva, lelu -kuva, vesipullo -kuva, t-paita ja shortsit -kuvat, eväät -kuva, reppu -kuva, kirja -kuva, juhla-vaatteet -kuva, lahja -kuva ja lelu -kuva.
- Verbiä *ota mukaan* esittävä kuva
- Tuokion sanastomoniste (**LIITE A**) osallistujille kotiin vietäväksi

Koska tuokioon sisältyy paljon sanaston ja dialogin mallintamista, olisi suotavaa, että tuokiota ohjaa kaksi henkilöä. Mikäli tuokiota vedettäessä tuntuu, että opetettavia ja opeteltavia asioita on liikaa, kysymistä ja vastaamista käsittelevän dialogin mallinnuksen voi hyvin jättää toiselle opetuskerralle.

TUOKION KULKU

ESITTÄYTYMINEN

Asetutaan piiriin istumaan. Esittäydy sanomalla nimesi: "Hei, minä olen Hanan." Käänny avustajan puoleen ja kysy: "Kuka sinä olet?" Avustaja vastaa: "Minä olen Jenni." Avustaja kääntyy edelleen vasemmalla puolellaan olevan osallistujan puoleen ja kysyy: "Kuka sinä olet?" Näin jatketaan, kunnes kaikki ovat esittäytyneet.

TAVOITTEET

Tänään opitaan kertomaan, mitä tietynä viikonpäivänä päiväkodissa tapahtuu sekä mitä lapsi tarvitsee tuolloin mukaan: "Tiistai on jumppapäivä" → "Tiistaina otamme mukaan shortsit, t-paidan ja vesipullon".

AIHEESEEN VIRITTÄYTYMINEN

Aluksi vetäjä mallintaa, että opetettava asia liittyy lapseen ja hänen arkeensa päiväkodissa. Tähän voi käyttää apuna *Lapsi leikkii päiväkodissa* -tuokiota:

Vetäjä näyttää kuvan lapsesta ja sanoo kuvan esittämän sanan ”lapsi”. Hän voi tarvittaessa käyttää ensin lapsikeskeistä kuvaa, jossa lapsi on aikuisten ympäröimänä. Vetäjä lausuu sanan ”lapsi” ja ottaa rinnalle pelkkää lasta esittelevän kuvan ja lausuu sanan ”lapsi”. Ensin vetäjä pyytää käsieleellä avustajaa toistamaan sanan ja sitten koko ryhmää.

Seuraavaksi vetäjä näyttää päiväkotia esittävää kuvaa, lausuu ääneen sanan ”päiväkoti” ja viittaa osallistujia toistamaan. Tämän jälkeen hän ottaa päiväkotia esittävän kuvan vierelle lasta esittävän kortin. Hän osoittaa ensin lasta ja sitten päiväkotia -korttia ja sanoo ”Lapsi on päiväkodissa”. Kaikki toistavat rakenteen.

VIIKONPÄIVIEN MALLINNUS

Vetäjä ottaa esille viikonäkymää esittävän kuvan ja lausuu sanan viikonpäivät. Vetäjä viittaa avustajaa ja osallistujia toistamaan.

Nyt vetäjä ottaa kutakin viikonpäivää esittävän kuvan esille vuorotellen. Vetäjä näyttää maanantaita esittävää korttia ja lausuu ”maanantai”, minkä osallistujat toistavat. Näin edetään kaikkien viikonpäivien osalta. Päiviä voidaan tarvittaessa toistaa muutamia kertoja.

Seuraavaksi tehdään viikonpäiväkierrös: Jokainen osallistuja sanoo yhden viikonpäivän järjestyksessä. Vetäjä aloittaa: ”Maanantai”. Seuraava piirissä jatkaa: ”Tiistai”, siitä seuraava sanoo: ”Keskiviikko” jne. Tehdään tätä muutamia kierroksia. Lopuksi voidaan vielä toistaa viikon päivät yhteen ääneen.

PUHUVAN SANAKIRJAN MALLINNUS

Piirin vetäjä nostaa kuvakorteista kuvan, joka esittää viikonpäivää. Hän esittää, ettei tiedä, mitä kuva tarkoittaa esimerkiksi nostamalla hartioitaan ja kurtistamalla kulmiaan. Avustaja nousee seisomaan ja muuttuu puhuvaksi sanakirjaksi: hän siirtyy vetäjän taakse seisomaan ja tarjoaa kättään hänelle. Vetäjän koskettaessa kättä, puhuva sanakirja toistaa oikean ilmauksen kuten ”Keskiviikko” kuuluvalla ja selkeällä äänellä. Lisäksi hän sanoo: ”Minä autan.” Hän kiertää vuorotellen muutaman osallistujan taakse ja tekee kädellään auttavan tai antavan eleen.

SANASTON MALLINNUS

Viikonpäivät käydään yhdessä läpi vielä yhden kerran siten, että vetäjä näyttää viikonpäivää esittävää kuvaa ja viittaa avustajaa toistamaan viikonpäivän nimen. Tämän jälkeen kaikki toistavat päivän yhteen ääneen.

Seuraavaksi mallinnetaan, mitä kunakin viikonpäivänä tapahtuu. Vetäjä nostaa esille ensimmäisen kuvakortin ja sanoo esimerkiksi: ”jumppa”. Sitten hän viittaa osallistujia toistamaan. Avustaja toistaa osallistujien mukana. Kaikki kortit ”jumppa”, ”retki”, ”lelu”, ”juhla” ja ”satu” otetaan vuoron perään esille ja käydään yhdessä läpi muutamaan kertaan.

Seuraavaksi vetäjä ottaa esille yhden viikonpäivän tapahtumaa esittävän kuvakortin ja lausuu ”retki”. Tämän jälkeen hän ottaa retkeä esittävän kuvakortin rinnalle viikonpäivää kuvaavan kortin ja lausuu ”Keskiviikko on retkipäivä”. Fraasi toistetaan yhdessä yhteen ääneen. Näin edetään jokaisen tapahtuman ja viikonpäivän kohdalla. Lauantai ja sunnuntai voidaan mallintaa vapaapäiväksi kuvakortilla, jossa esimerkiksi päiväkotiin tai kouluun kulkevien lasten yli on vedetty kieltomerkki tai joka esittää lapsen olevan kotona.

Nyt vetäjä ottaa sattumanvaraisesti päivää ja tapahtumaa esittävät kuvat esille ja pyytää jotakin osallistujista toistamaan fraasin kuten ”Torstai on juhlapäivä”. Näin edetään jokaisen osallistujan kohdalla ainakin yhden kierroksen verran.

LOPETUS

Jaetaan tuokion sanastomoniste opituista sanoista ja rakenteista.

KEHUT, KIITOKSET JA HYVÄSTELYT

LISÄELEMENTTINÄ:

Mikäli osallistujilla on suomen kielen taitoja jo jonkun verran tai tuokiota halutaan seuraavalla kerralla jatkaa samojen aiheiden äärellä, on tuokiota mahdollista täydentää dialogilla *"Mitä otamme mukaan päiväkotiin?"* – *"Otamme mukaan repun ja vesipullon"*.

DIALOGIN MALLINNUS

Vetäjä pyytää avustajaa toistamaan fraasin kuten *"Keskiviikko on satupäivä"*. Seuraavaksi vetäjä kysyy avustajalta *"Mitä otamme mukaan päiväkotiin?"* Vetäjä mallintaa kysymyksen ottamalla esille kysymysmerkkiä esittävän kuvan, päiväkotia esittävän kuvan sekä ottaa mukaan -verbiä esittävän kuvan. Avustaja vastaa *"Keskiviikkona otamme mukaan kirjan"*.

Vetäjä ja avustaja mallintavat tällä tavalla kaikki viikonpäivät ja niihin liittyvät tapahtumat. Esimerkiksi *"Torstai on juhlapäivä"*, *"Mitä otamme mukaan päiväkotiin?"*, *"Torstaina otamme mukaan juhlaaotteet ja lahjan"*. Jokaisen fraasin jälkeen vetäjä pyytää osallistujia toistamaan fraasin yhteen ääneen.

HARJOITTELU

Seuraavaksi jokainen osallistuja saa omalla vuorollaan harjoitella rakennetta *"Perjantai on lelo päivä / Mitä otamme mukaan päiväkotiin? / Perjantaina otamme mukaan lelun"*.

Vetäjä asettaa pöydälle viikonpäiviä ja substantiiveja esittävät kortit. Hän viittaa avustajaa valitsemaan itselleen viikonpäivän ja päivää kuvaavan tapahtuman. Avustaja valitsee tarjottimelta esimerkiksi tiistaita esittävän kuvakortin ja retkeä esittävän kuvakortin. Hän näyttää kortteja kaikille osallistujille ja lausuu ääneen rakenteen *"Tiistai on retkipäivä"*.

Nyt vetäjä kysyy avustajalta *"Mitä otamme mukaan päiväkotiin?"*, johon avustaja vastaa *"Tiistaina otamme mukaan eväät ja repun"*. Seuraavaksi avustaja pyytää seuraavaa osallistujaa käsieleellä valitsemaan itselleen viikonpäivää kuvaavan kortin ja tapahtumaa kuvaavan kortin. Osallistuja lausuu rakenteen, kuten *"Maanantai on jumppapäivä"*. Tähän avustaja vastaa kysymällä *"Mitä otamme mukaan päiväkotiin?"*, johon osallistuja vastaa *"Maanantaina otamme mukaan shortsit ja vesipullon"*. Näin edetään jokaisen osallistujan kohdalle ainakin yhden kierroksen verran. Sanakirja on apuna.

Mikäli osallistuja valitsee lauantaita tai sunnuntaita esittävän kortin itselleen, dialogi voidaan mallintaa Lapsi leikkii päiväkodissa -tuokion mukaisesti siten, että osallistujille opetetaan vastausfraasi kysymykseen *"Mitä otetaan mukaan päiväkotiin?"* → *"Lauantai on vapaapäivä. Lapsi on kotona"*.